

Botanická zahrada Třeboň v roce 2022

galgán *Alpinia zerumbet*

Fotografie k článku
J. Navrátilová

Stálé a sezónní expozice naší botanické zahrady čítají už více než 1 000 druhů rostlin, většinou z mokřadních stanovišť různých koutů světa. V letošním roce jsme se zaměřovali na spolupráci s orgány ochrany přírody při záchraně některých kriticky ohrožených druhů naší květeny. Navázali jsme na úspěšnou kultivaci rosnatky prostřední (*Drosera intermedia*) ze semenné banky z dnes již zaniklé lokality bývalého rašeliniště u Příbrazského rybníka snahou o obnovu populací r. anglické (*D. anglica*) ze dvou třeboňských lokalit, z nichž na jedné je rosnatka anglická již řadu let nezvěstná a na druhé byla letos nalezena poslední rostlina. Zatím čekáme, zda nějaká semena z odebraného substrátu vyklíčí, a pečujeme o několik jedinců získaných řízkováním listu poslední rostliny nalezené pracovníky AOPK ČR.

Za podpory programu Záchrana a obnova krajiny Strategie AV21 zavádíme do kultury další kriticky ohrožené druhy naší flóry, letos například koniklec jarní (*Pulsatilla vernalis*) z poslední jihočeské lokality u Vlkova nad Lužnicí. Do kultury jsme z Třeboňska odebrali

růžkatec bradavčitý (*Ceratophyllum submersum*) z rybníka Rod, kýchavici bílou pravou (*Veratrum album* subsp. *album*) a prhu arniku (*Arnica montana*) z Novohradských hor, tučnici obecnou (*Pinguicula vulgaris*) z rašeliniště Žemlička, suchopýrek alpský (*Trichophorum alpinum*) a hrotnosemenku bílou (*Rhynchospora alba*) a také další vzácnou mokřadní pampelišku *Taraxacum vindobonense*. Věnujeme se i kultivacím zajímavých druhů mokřadních mechorostů, přičemž letos do zahrady přibýly například *Helodium blandowii* a *Drepanocladus revolvens* agg.

Z jihomoravských lokalit jsme do zahrady přivezli například silně ohroženou violku nízkou (*Viola pumila*) a kriticky ohrožený lakušník Baudotův (*Batrachium baudotii*), které se budeme snažit namnožit a semena uložit v naší semenné bance. Z rostlin podrostu lužních lesů do expozice přibýly také statnější druhy, silně ohrožený kyprej prutnatý (*Lythrum virgatum*) s velmi dekorativním květenstvím růžových kvítků.

Sezónní expozice exotických rostlin nabídla letos poprvé kvetoucí rostliny galgánu (*Alpinia*

STRATEGIE AV21

1

2

3

4

5

6

7

8

1 lakušník Baudotův

2 rosnatka *Drosera hamiltonii*

3,4 rosnatka *Drosera indica*

5 morovinka hustolistá *Egeria densa*

6 třezalka *Hypericum roeperianum*

7 rosnatka *Drosera pulchella*

8 kýchavice bílá pravá

zerumbet). Je to rostlina z čeledi zá-
zvorovitých pocházející pravděpo-
dobně z jihovýchodní Asie, kde roste
na vlhkých stanovištích. Má široké
využití v kuchyni i tradiční medicíně,
do listů se balí různé čínské pokrmy
z rýže, odvar z listů se užívá ke snižo-
vání tlaku a má údajně antidepresivní
účinky. Některé výzkumy ukazují
na dlouhověkost obyvatelstva konzumujícího tento i jiné druhy galgánu.

Skleníkovou expozici obohatily
některé nové druhy tučnic a rosnatek,
například exoticky vyhlížející
jednoleté druhy z okruhu rosnatky

indické (*Drosera indica*). Snad nej-
obdivovanější rostlinou našich ex-
pozic je dlouhodobě pěstovaný lotos
(*Nelumbo nucifera*). Letos vzhledem
k chladnějšímu nástupu léta vykve-
tal později, ale zdobil zahradu až do
poloviny září.

Z nemokřadních rostlin poutala
pozornost v expozici kvetoucí vel-
kokvětá třezalka (*Hypericum roe-
perianum*), pocházející z horských
stálezelených lesů východní Afri-
ky, a glorióza vznešená (*Gloriosa
superba*), hlíznatá rostlina z čeledi
ocúnovitých pocházející z tropů

9 tučnice obecná

10 pampeliška
vídeňská
Taraxacum
vindobonense

11 špirlice *Sarracenia*
rubra subsp.
gulfensis
f. *luteoviridis*

9

10

Jana Navrátilová
vystudovala botaniku na
Přírodovědecké fakultě
Masarykovy univerzity
v Brně. V Botanickém
ústavu vede nejen
technické oddělení
Experimentální zahrada
a genofondové sbírky
Třeboň, ale je vedoucím
celého třeboňského
pracoviště. Zabývá se
především kultivací
ohrožených mokřadních
druhů rostlin střední
Evropy.

11

a subtropů Starého světa, kde roste v deštých pralesích, savanách i na písčinných dunách. Nápadně velké a barevné květy jsou opylovány motýly a ptáky strdimily. Celá rostlina je prudce jedovatá, obsahuje alkaloidy kolchicin a gloriosin. Jsou známa úmrtí po požití hlíz při nechtěné záměně za hlízy sladkých brambor. Rostlina byla užívána v tradiční medicíně, bohužel však také jako vražedný nebo sebevražedný prostředek.

Zahradu v letošním roce navštívilo více než 3 000 osob. Provedli jsme téměř 600 lidí v rámci 35 komentovaných prohlídek zahrady, což je navýšení. Oblíbené jsou rovněž již tradiční Dny otevřených dveří (letos 515 návštěvníků), tentokrát pořádané v jarním termínu a doprovázené zábavně naučným programem na téma „Věk rostlin“. Odborné studentské praxe ve sbírce letos absolvovalo devět studentů.

V současné době také dokončujeme projekt TAČR (TH0403115) zaměřený na kultivace

krátkověkých ohrožených druhů, jako výsledek budou vydány dvě certifikované metodiky zaměřené na *ex situ* zachování genofonu jednotlivých vlhkostních bylin minerálně chudých a minerálně bohatých substrátů. Zájemci zde najdou základní informace o biologii, ekologii a rozšíření sledovaných druhů. Dále pak nároky na pěstování v kultuře, návod, jak o rostliny pečovat, informace o jejich vegetativním a generativním rozmnožování, včetně podmínek klíčení, škůdců ohrožujících jejich kultury a přehledu populací, které již do kultury byly zavedeny. ■

Mgr. Jana Navrátilová, Ph.D.

Experimentální zahrada a genofondové sbírky Třeboň,
Botanický ústav AV ČR, Třeboň
<http://www.sbirka.butbn.cas.cz>
jana.navratilova@ibot.cas.cz